

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæ, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quo ad filios, num. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

rit dominus liberalis, dives, amicus, quam avarus, pauper, parum amans. Minus, si domestici furentur ad proprios usus; quam ad dandum alijs: minus, si panem, vinum, esculentorum reliquias, quam pecuniam, vestes, pretiosa electuaria: minus, si per modicam & raro, magis, si per notabilem quantitatem simul, & saepe res auferantur: minus, si tu multum frugi sis domi, quam si negligens, & parvi emolumenti &c. Notat item Delugo, *b* pietatem patris (adde & conjugis) involuntarium diminueret: is enim non est facile credendus, velle esse ita invitatus, ut filijs illa furta non admodum gravia imputentur ad peccatum letale, & consequenter ad damnationem aeternam. His igitur, & similibus expensis decernendum erit, an hi domestici, quales sunt uxor, filij, servi, mortaliter necne peccaverint, cum obligatione restitutionis, mox explicandae, num. 6.

a Doctores citati. b De Lugo t. 1. de just. d. 15, sec. 4. p. 76.

Quoad uxorem.

2° Nihilominus, quoad uxorem, explicatius docet Bannez, *e* posse dari ab uxore divitis singulis annis vigesimam partem lucri annui. At non est id dictum, propter parvitatem materiae, sed propter largitiones & elemosynas, quas uxores facere possunt, inscijs viris; Et tamen hoc ipsum nimis excedere, videtur Joanni Delugo: & ita mihi etiam videtur, saltem quando divitiae multum excreverent: nam sic uxor Principis, habentis ducenta milia aureorum an-

nua, posset quotannis decem milia inscio marito usurpare, & expendere, quod certe vel ditissimorum consuetudo non probat: & nos supra *e* ad aliquanto minorem summam hanc licentiam restrinximus, licet demum prudentiae Confessarii rem totam commiserimus: id quod hic etiam melius est committendum: juvabunt tamen, & quod dictum est à Bannez, & quae mox dicentur de furtis filiorum, ut ex omnibus dictis prudens vir colligat, quid ipsi statuum sit.

a Bannez c. 2 q. 32. ar. 8. sequiturque Cenedo, Ledes. Vega alijs, quos citat sequiturque Dian. p. 2. tr. 15. ref. 34. d. De Lugo ib. n. 64. a tr. 1. c. 2. §. 3. num. 14.

Quoad filios.

3. Quoad filios ergo, Fagundez cum alijs docet, quatuor vel quinque Regales seu argenteos (unum regalem constituit Tarenum unum Siculum, & grana circiter quatuor, vel quinque, monuimus alibi) si pro honestis recreationibus filius à patre mediocriter pecunioso furetur, non peccare mortaliter: Cenedo *g* absolute docet, si filius furetur à patre octo vel novem Regales, sed non saepius, quam bis in anno, mortaliter non delinquere: Bannez *h* asserit, minus quam quinquaginta aureos non sufficere ad furtum grave in filio parentis praedivitis: quam assertionem tolerat Delugo in filio Principis, non in alijs. Lessius *l* dicit, duos, vel tres aureos non sufficere ad mortale, si eos filius furetur à patre

à patre divite; sufficere, si à patre ar-
tifice, vel angusti patrimonij. Salas
m cum de hoc interrogatus fuisset, re-
spondit, filium unicuique à parente ha-
bente aureos annuos mille & quin-
gentos, posse absque mortali, furari
aureos viginti vel triginta in anno: id
quod admittit Delugo n in filio non
puero, sed adolescente, quando pater
non est tenacioris naturæ, & expensio
facienda esset, non ad turpes usus, sed
saltem ad indifferentes.

f *Fag. præc. Etch. 2. li. 2. c. 6. nu. 7.*
cit. Nav. & Reb. lium. g Hier. Cene-
do tr. de paup. Rel. dub. 20. nu. 10. h
Bannez ib. qu. 66. ar. 6. §. secundum
documentum. i De Lugot. 1. de just. d.
16. sec. 4. §. 1. nu. 76. l. Iess. li. 2. c.
12. n. 76. Dicast. li. 2. de just. tr. 2. d.
9. du. 8. nu. 183. m Apud De Lug. l.
6. n De Lug.

4. Ex his placitis tam varijs, quæ
certè innituntur varijs rerum circum-
stantijs, vides, meliorem hujus expen-
sionis trutinam non esse, nisi pruden-
tiam Confessarij, dictam nu. 1.

An filij, ut etiam uxor, possint oc-
cultare bona patris vel viri defuncti,
ne veniant in manus creditorum, di-
cam inferius Tract. 4. cap. 1. nu. 9.

Quoad famulos.

5. Quoad famulos, ego distinguo
servos conductitios à servis perpetuis,
sive mancipijs domino prorsus addi-
ctis. Si de his posterioribus loqua-
mur, puto, si modica (juxta condi-
tionem servi, quoad victum & vesti-
tum sibi competentes) à domino ea
nolente dare, accipiat, vix posse per-
veniri ad mortale, & interdum ne ad
veniale quidem. Ratio est, quia in his

negandis irrationabiliter est dominus
invitus. Quo vero ad pecuniam a-
liaque bona, vix assurgit mancipium
hoc à conditione extraneorum, expen-
dendus nihilominus est amor in ip-
sum domini, utilitas, servitia, officia-
que ab ipso exhibita, juxta superius
universim dicta num. 1.

In prioribus servis, quibus sua
merces ex pacto datur, si hi aliquid
amplius auferant, peccabunt, non ta-
men ad æquam mensuram extraneo-
rum, quia etiam, respectu horum, ut-
pote domesticorum, præsertim in
modicis, reliquisque ciborum, minus
sunt inviti domini. Adde, eos tacite
consentire in furtulis famulorum, a-
lioqui non valde gravibus, quando-
quidem sciunt, hæc solere ab ipsis
comitti, & tamen eos conducunt. Sed
enimvero prudentia opus est, ne ni-
mis laxas habenas servis relinquant, nec
nimis angustas. An exigua mercede
ob suam necessitatem conducti, pos-
sint per furtum, usque ad justam mer-
cedem sibi providere, alibi per oc-
casionem diximus.

o *In 3. op. de Sac. Mis. lib. 3. c. 1. §.*
1. à nu. 19.

6. Prædicti omnes, si materiæ suæ
parvitatē excessere, obligabuntur
sub mortali restituere: & uxor qui-
dem restituere debet, vel statim, si
bona propria habeat, vel habebit post
mortem mariti, mariti hæredibus re-
stituere ex dote, quam repetet. Filij
item ex proprio peculio statim, vel si
propriū peculium non habent, debent
post mortē patris in divisionē cū fra-
tribus adducere, vide quæ supra p di-
xi de donationibus inter patrē & filiū.

N n 2

Excus-